

16

ȘCOALA

VREMEII

REVISTA
PEDAGOGICĂ
CULTURALĂ

A ASOCIAȚIEI
INVĂȚĂTORILOR
DIN JUD. ARAD

CUPRINSUL:

Comemorări:

Dr. Teodor Botiș: *O aniversare a Aradului Cultural*

A. Dragoș: *1 Dec. 1918. Unirea Ardealului cu România*

N. Cristea: *Colegilor din orașul și jud. Arad*

Traduceri:

Miron Țundre: *Copilul, tatăl omului*
(conferința D-nei Montesori)

Diverse:

Petru Șerban: *Incrustări pe răbojul vremii*

Un vrednic conducător al școalei dela Grațița de Vest

Teodor Țundre: *Rațiunea independenței profesunilor*

Cărți și Reviste:

Pompillu Nicolau: *Naționalismul Constructiv*; **G. G. Antonescu:** *Pedagogia contemporană (Probleme și curente)* (Petru Șerban); **Ilie I. Mirea:** *Colecția de cântece școlare și populare* (Florian Stănică); **Mihail Lungianu:** *„Comoara lui Prâslea”*; **I. Blăgăilă:** *Almanahul muncii*; **I. Blăgăilă:** *Spre o nouă metodică a scris-cetitului.*

Apel și Informațiuni

Biblioteca centrală
Raionul Arad

ARAD
ANUL VIII.

Nr. 9.

NOV. 1937

„Școala Vremii”

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ

APARE SUB CONDUCEREA
UNUI COMITET DE REDACȚIE

Red. respons.: **EUGENIU SPINANȚIU**, înv. dir.
Administrator: **SABIN MIHUȚIU**, învățător

**Manuscrisele nu se mai înapoiază
Anunțuri și reclame se primesc după
învoială.**

**Manuscrisele, revistele pentru schimb
și cărțile de recenzat se trimit pe adresa:
Redacția revistei „Școala Vremii”, Arad
Bulev. Carol, 66 (Casa învățătorilor).**

**Correspondența privitoare la admi-
nistrație: abonamente, schimbări de
adresă, revistele înapoiate etc. se trimit
pe adresa Administrației: Dl. Sabin Mihuțiu,
Arad, str. Eminescu 43.**

Abonament anual Lei 60. Un exemplar 6 Lei.

Secretar de redacție:
ION BLĂGĂILĂ.

Școala Vremii

REVISTA PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ

a Asociației învățătorilor din județul Arad.

Apare lunar, afară de luni: Iulie și August.

ANUL VIII.

Arad, Noembrie. 1937

Nr. 9

COMEMORĂRI

O aniversare a Aradului Cultural

de **Dr. TEODOR BOTIȘ**

Rectorul Academiei Teologice din Arad

*I*n toamna acestui an s'au împlinit 125 ani dela înființarea și deschiderea »cu mare solemnitate, înaintea multor fețe nobile și cinstitute« a Preparandiei (Școala Normală) română din Arad.

Ziua memorabilă de 3/15 Noembrie 1812, a inaugurării ei, pe care fericiții noștri înaintași, instinctiv o considerau ca »începutul închipuirii norocirii și fericirii norodului« nostru, ca o »mântuire« a lui și a urmașilor din »întunerec și din nenorocire«, e fără îndoială cel mai strălucit și 'n consecințele sale pentru viitorul acestui norod, cel mai important eveniment din viața sufletească a românilor arădani.

Așezatu-s'au adecă în această zi de praznic și bucurie obștească a credincioșilor români din istorica eparhie a Aradului temelile cetății, nebiruite de vremuri și de cumplite vrăjmășii, mama altor numeroase cetăți dela granița de Vest a teritorului nostru etnic, care au adăpostit și apărat sufletul nostru românesc și creștinesc. Fost-a această cetate mamă nu numai un zid de rezistență dâră, ci și un far de lumină, un izvor de renaștere națională și un factor în luptele de desrobire bisericească și națională a românilor arădani.

Sortit a fost Aradul, prin situația lui geografică și etnică să fie un centru cultural al românilor din Ungaria și Banat. Din acest centru, ca dintr'o școală profetică asemănătoare celor din Testamentul vechiu, s'a revărsat în suflete și inimi mesianismul poporului român, ideea culturii și a bisericii naționale, condițiuni indispensabile ale desrobirii politice ce avea să urmeze.

De aci a sunat glasul profetic și de deșteptare al nemuritorului Țichindeal: »Mintea! Mărită nație Daco-Românească, — Mintea! Când te vei lumina cu învățăturile, cu luminatele fapte bune, te vei uni, mai aleasă nație nu va fi pe pământ înaintea ta!«

Preparandia din Arad, deși școală »crăiască« până la 1869 — când trecu sub scutul bisericii — și ca atare supusă organelor de conducere și de control ale Statului ungar, prin idealism, lupte și suferințe și-a menținut dela începutul existenței sale și până la sfârșitul dominației străine, caracterul ei de școală românească, având elevi și profesori exclusiv români, cari predau toate învățăturile în Limba românească.

Se cuvenea ca acest prețios monument cultural al Aradului de altă dată, să-și prăznuiască aniversarea, atât de rară în istoria școalelor noastre, prin un festival comemorativ, care să fi fost un prilej atât de bine venit pentru actualizarea unui trecut, care în felul cum a știut să se afirme în situații extrem de grele și pe care generația de azi nu le cunoaște, e plin de învățăminte, ce ne înalță sufletește și ne inspiră mândrie și îndreptățite speranțe pentru viitor.

Dar în vremurile noastre, încărcate cu atâtea serbări, fasturi și părăzi, uneori în dauna muncii discrete și productive, e poate mai corespunzător demnității școalei iubilante, ca aniversarea ei de 125 de ani să fie un praznic al sufletelor, fără fasturi și podoabe externe, o meditație și reculegere sufletească și o pioasă închinare memoriei acelor, cari prin devotamentul și iubirea lor de neam au menținut-o și ne-au lăsat-o nouă, cetățeni ai României Mari, cinstită și fără prihană.

Dr. T. Botiș

1 Dec. 1918. Unirea Ardealului cu România

Se implinesc 19 ani decând 100.000 fruntași ai țărânimii române îmbrăcați în haine de sarbătoare pe câmpia Cetații lui Mihai Viteazul în Alba-Iulia, decretează unirea tuturor Românilor din Transilvania, Banat și Țara ungurească și a teritoriilor locuite de dâșii, cu România, proclamând îndeosebi dreptul inalienabil al-națiunii române la întreg Banatul cuprins între râurile Mureș, Tisa și Dunăre și deplină libertate națională pentru toate popoarele conlocuitoare. Se închină cu smerenie înaintea memoriei acelor bravi români, cari în acest război și-au vărsat sângele pentru înfăptuirea idealului nostru de veacuri.

Putregaiul Habsburgilor se prabușește și pe ruinele statului uzurpător, care exploata energiile milioaneilor de supuși pentru îmbogațirea oligarhiei maghiare și austriace se ridică state libere ale națiunilor subjugate. Ideile de unitate națională, pătrund de mult pe teritorul, ținut izolat al Ardealului. Românii încearcă în mai multe rânduri să rupă lanțul iobăgiei și al sclăviei naționale, dar atât în revoluția lui Horia cât și la 1848 în revoluția lui Iancu sunt trădați de Ipmarat și lăsați pradă urgiei asupritorilor lor. Au răsufolat puțin românii după 1848 până la 1867, când ungurii se impacă cu Împăratul, iar Românii cu toată legea naționalităților din acel an sunt lăsați pradă șovinismului maghiar. Ne mai putând suporta asupririle ungurilor, în 1893 românii trimit o deputațiune la Viena pentru a înmâna împăratului Memorandul Națiunii Române din Transilvania și Ungaria cerând îmbunătățirea situației noastre. Intervenind guvernul din Budapesta deputațiunea nu este primită de Împărat, iar semnatarii Memorandului în urma procesului sunt aruncați în închisoare. Poporul care suporta toate dările era ținut în întunec, fără școli iar pentru a împiedeca pe români a intra în parlament, reduc numărul circumscripțiile electorale cu majoritate românească de alegători la 17, așa că 3¹/₂ milioane români aleg 17 deputați iar 200.000 sași 14. În 1907 legea Aponiana tinde la directă maghiarizare a ro-

mânilor prin școale. Dela acest an înainte toate guvernele pornesc lupta de extirpare a neamului românesc. Singurii intelectuali preoții, învățătorii și pretini advocați sunt urmăriții și prigoniți pas cu pas. Alegerile parlamentare, mai ales sub guvernul faimosului Tisa, sunt o adevărată prăpastie pentru bietul român. Românii erau reținuți până noaptea dela votare, care se făcea într'o singură localitate pentru o circumscripție, și apoi în loc să fie lăsați la urne, erau bătuți de jandarmi, birtășii satelor cari prin asemenea servicii primeau licențele pentru vânzarea beuturilor. Atât înainte cât și după alegeri românii cari au votat candidatul român — alegerea era nominală — erau maltratați cu încasarea dărilor și asupriți cu majorare până la insuportabilitatea lor. Autonomia bisericească era tot mai restrânsă până când în decursul războiului sinoadele eparhiale nu mai puteau ține ședințele decât în prezența comisarului guvernamental asistat de o droaie de sergenți secreți și chiriași politici. Atât românii Ardeleni cât și cei din regatul liber sunt convinși că scăpare nu este decât ori în Unirea Ardelenilor cu a Rumânilor, ori în Unirea acesteia cu Ardealul sub Habsburgi. Arhiducele Francisc Ferdinand simțește că numai instăurând marele bloc dintre Viena și București, — Ardealul — alianța dintre România și imperiul Habsburgic ar fi sinceră. Regele Carol n'a avut curajul de a face ca alianța încheeată să fie ratificată de parlament.

Contele Czernin fost ministru plenipotențiar la București arată că apropierea de România se opune problema românismului integral.

Austria, pentru a câștiga pe România de partea sa, e dispusă și la conesiuni teritoriale.

Chiar și după părerea lui Nicolae Filipescu, Românismul unit putea intra în Imperiul austriac după modelul Bavariei în Germania. Titu Maiorescu numai în caz de concesiuni teritoriale din Ungaria este aplicat a forma un guvern declarat pentru puterile centrale. La stăruințele contelui Czernin în acest sens, Tisa îi trimete o scrisoare în care spune că oricine ar încerca să smulgă Ungăriei un singur metru patrat, va fi împușcat.

Conducătorii politicei maghiare în preocuparea lor unilaterală de desnaționalizare a naționalităților maghiare cu buze

streine cum îi numiau ei pe nemaghiari, nu numai că nu admiteau nici un fel de libertate națională, dar în fiecare zi luceau noi și noi mijloace pentru desnaționalizarea noastră. Poporul român avea o singură clasă a țărănilor, surplus de intelectuali la sate, cari să se așeze în orașe, nu puteau produce, deoarece toate carierele intelectuale îi erau închise. Și la meserii numai la cele aplicabile la sate era admis. Revolta era mare, căci poporul avea deja o școală politică. Încă în 1791 înaintează împăratului prin episcopii Gherasim Adamovici din Sibiu și Ion Bob din Blaj, *Supplex libelus Valachorum*. Prin el chiar și armele pentru apărarea drepturilor și limbei lor sub Horia și Iancu. La 1881 sa pus bazele unui program autonomist unitar pentru toți românii din Ungaria și Ardeal.

În 1905 se decretează intrarea românilor în activitate și dela această dată cu cât asupririle maghiarilor erau mai mari cu atât mai dârza era rezistența românilor. Poporul înzestrat de Șaguna cu autonomie bisericească, întărit economiceste în timpul absolutismului de o patentă împărătească cu dreptul de proprietate, luminat de școlile confesionale și educat politicește prin luptele duse de conducătorii sai contra asupririlor maghiare, lupta din răspuțeri contra uneltirilor de desnaționalizare și aștepta momentul prielnic pentru eliberarea sa. Țara-mama România era prea slabă față de Impierul Habsburgic pentru ca Ardelenii să spereze eliberarea lor prin intervenția armată a acesteia. Trebuiau să aștepte deci intervenția vre unui miracol. Nimeni nu știa cum în ce formă, dar toți erau convinși că se va întâmpla. Oare vom ajunge noi ori copii noștri împlinirea visului milenar se întrebau preoții și învățătorii cu puțin înainte războiului mondial. Momentul dorit deși cu jertfe foarte mari a sosit înainte de a îndrasni să presupună și cei mai optimiști. Când Dumnezeu voiește să bată pe cineva îi ia mintea zice românul.

Monarhia Austro-Ungară la stăruințele caizerului Vilhelm se incurcă în război în care se și prabușește. Orbiți de succese la început, Ungurii caută să desăvârșească opera lor de desnaționalizare. Toată floarea românismului este trimisă în linia întâi pe front. Nu vă ajute Dumnezeu să învingeți erau cuvintele de îmbărbătare a celor rămași acasă. Românii se prezintă la mobilizare cu steaguri tricolori. Ungurii în zapăceala lor nu

îndrasnesc să-i oprească la început. Mai târziu opresc și vorba românească în regimentele de honvezi. Partidul național român suspendă activitatea așteptând desfășurarea evenimentelor. Contele Șt. Tisa publica în 1913, 88 ordonanțe și mai târziu mai multe, prin care suprimă libertate presei românești, interzice întrunirile public, institue controlul statului asupra gestiunilor băncilor, dispun ca adunările sau congresele naționale bisericesti să se țină în prezența comisarilor guvernului, introduce curțile marțiale. În 1915 fabrică legea despre răspunderea materială a trădătorilor de patrie. Românii mai ales după intrarea României în război pe baza unui simplu denunț erau aruncați în temnițele dela Brașov, Făgăraș, Sibiu, Cluj, Seghedin etc., ori în cel mai bun caz internați în lagărele dela Șopron.

De personalitățile marcante nu îndrasnesc să se atingă pentru a nu produce răsunset prea mare despre martirajul românilor. Incepe era renegaților și trădătorilor de neam. La cererea contelui Tisa, aceștia prezintă un manifest contra Antantei, presionând și amenințând pe fiecare fruntaș în parte. Capii bisericilor și oficanții superiori ai bisericilor semnează toți cu excepția Aradului. Aici era centrul politic al românilor, căci aici era treazul și marele barbat politic al românilor ardeleni V. Goldiș și Lt. C. Popa. Cuvântul de ordine este dat de V. Goldiș și ascultat de fruntașii Arădani. Conducătorii bisericilor spun că nu frica pentru viața lor, ci răspunderea ce o au pentru instituțiile pe cari le conduc i-au constrâns a iscali. Nu de mai puțină importanță era însă și Școala Normală ortom. din Arad, a cărei, director de atunci Roman R. Ciorogar, fostul episcop al Orăzii Mari, n'a semnat. »Mai bine să mă spânzure decât să semnez« spune energicul și de toți stimatul protosincer-ziarist R. Ciorogaru. La telegrama președintelui partidului național român Dr. T. Mihali în chestia semnării manifestului trimis la Viena Dlui Dr. Vaida, acesta răspunde: »a murit Aurel Popovici«, A. Popovici era cel mai aprig luptător contra despotismului unguresc. Dl. Mihali era președinte fiind om bogat, care putea acoperi din propria avere cheltuețile partidului. În clipa însă când a semnat, a încetat de a mai fi conducătorul partidului și a face parte din partid, așa că adevărații conducători politici, deputații și conducătorii partidului național n'au semnat, așa că actul nu are însemnătatea

dorită de unguri. Manifestul spunea: Guvernele statelor antantei declară că un scop al războiului este eliberarea naționalităților de sub jug străin, deci tind la nimicirea integrității patriei noastre, noi însă reprezentanții bisericești și laici ai națiunii române respingem afirmația că ne-am găsi sub »domnie străină«, suntem cetățeni egal îndreptățiți cu ungurii, avem vechi tradiții de credință față de tron și patrie nu cerem eliberare, ne alipim la indestructibilitatea patriei noastre maghiare». Cu smerenie și evlavie ne închinăm memoriei Dlui V. V. Goldiș și Șt C. Pop și cu admirațiune și cu recunoștință ne amintim de inimosul luptător național, de toți iubitul și stimatul episcop Orazii Mari Rom. R. Ciorogar, de Dl Vaida și de toți românii de bine cari nu au semnat acest act minciună, pe care și semnăturile puse au fost smulse cu amenințări și șantaj. În timp ce biserica oficială, episcopii și asesorii consistoriali semnau, biserica neoficială preoții învățătorii sunt aruncați în temnița și internați pe la Șopron. Cei mai rezoluți trec granița în vechiul regat unde împreună cu cei trecuți mai demult frământa ideea de robii, trec la Paris unde ajung să fie recunoscuți ca reprezentanți ai românilor din Transilvania. Românii de pe fronturi ajunși în prinsoare se organizează în batalioane de voluntari și ajung părți beligerante cu propria țară. La Darnița lângă Chiev se organizează lagărul de concentrare al voluntarilor și de aici se trimit ofițeri în toate părțile pentru colportarea voluntarilor. Nu pot uita frământările prin cari treceau bieții prizonieri o noapte întreaga timpul lasat pentru gândire până la înscrierea ca voluntari. De-o parte era chestiunea națională pentru care fiecare se simțea dator să lupte, pe de altă parte era familia rămasă acasă și care va avea să sufere mai mult ca el care își jertfește viața pentru neam. Voluntarii, am fost cu mult mai mulțumiți decât cei trecuți în țara românească, dar la izbucnirea revoluției rusești nu s'au mai putut concentra. Împăratul, și curtea din Viena pe lângă toate învingerile de pe fronturi, încearcă toate mijloacele pentru încheierea păcii, chiar și separat fără Germania.

În 1916 Wilson accentua dreptul de autodeterminare al popoarelor, iar în 12 Ianuarie 1917 aliații cer eliberarea italienilor, slavilor, românilor și cehoslovacilor. Atât nota Austriei cât și a Germaniei dela începutul lunii Octombrie 1918 acceptă

ca bază a tratativelor de pace principiile fixate de Wilson, principiile formulate în 14 puncte, cari asigură dreptatea tuturor popoarelor și naționalităților, mulțumindu-se cu o largă autonomie pentru popoarele monarhiei austro-ungare și cu integrarea în drepturile de independență a României, Serbiei și Muntenegrului.

Aliații nu se grăbeau cu răspunsul. La oferta Germaniei și Austro-Ungariei din 4 și 7 Oct. 1918 pentru încheierea armistițiului, Wilson cere evacuarea teritoriilor ocupate. Centralii răspund prin o nouă ofenzivă, care însă le-a fost fatală. Conducătorii partidului național auzind de recunoașterea din partea lui Wilson existării stării de război între Cehoslovacia și Germania și Austro-Ungaria și că la încheierea păcii aceștia sunt chemați să judece asupra destinului lor, încep acțiunea politică. Dl V. Goldiș, Dr. A. Vaida Voevod, Lt. C. Pop, Dr. A. Vlad, A. Lazar, T. Mihali, Dr. I. Suciș și Dr. Ciordaș, membri ai comitetului executiv sau întrunit la 15 Oct. la Oradea pentru a discuta situația politică. Dl V. Goldiș prezintă și comitetul primește următoarea declarație: Comitetul executiv al partidului național român din Ardeal și Ungaria ca organ politic al națiunii române din Ardeal și Ungaria, constată că urmările războiului îndreptătesc pretenziunile de veacuri ale națiunii române la deplină libertate națională. Pe temeiul dreptului firesc, că fiecare națiune poate dispune, hotărî singură și liber de soarta ei — un drept care este recunoscut acum și de către guvernul ungar prin propunerea de armistițiu a monarhiei, — națiunea română din Ungaria și Ardeal dorește să facă acum uz de acest drept și reclama în consecință și pentru ea dreptul ca liberă de ori ce înrăurire străină să hotărască singură așezarea ei printre națiunile libere precum și stabilirea legăturilor de colaborare ale ei cu celelalte națiuni libere. Organul național al națiunii române din Ungaria și Ardeal nu recunoaște îndreptățirea acestui guvern să se considere ca reprezentant al națiunii române, ca să poată reprezenta la congresul general de pace interesele națiunii române din Ungaria și Ardeal căci apărarea intereselor ei, națiunea română o poate încredința numai unor factori designați de propria lor adunare națională etc. Dl Dr. Al Vaida s'a oferit să cetească declarația în parlament. În 18 Oct. sa achitat în modul cel mai demn de misiune

nea incredințată. Declarația și discursul Dlui Vaida au fost o lovitură de trăznet. Conducerea partidului național era la înalțime nelăsând să-i scape prilejul adus de evenimente cari se precipitau cu iuțeală în timpul din urmă. Ungurii ca să salveze integritatea statului lor schimbă guvernul oligarhic el contelui Tisa un guvern mai democratic Vekerle, apoi urmează un Consiliu național maghiar cu programul contelui Karolyi, constituit din partidele de stânga, singurele cari mai puteau eventual salva integritatea statului național maghiar. Filoantantistul Karoly era acum ultima scăpare. În tovărășia lui Károlyi era distinsul sociolog și prieten al românilor Iászi Oszkár.

În noaptea de 31 Oct. — 1 Nov. izbucnește revoluția. Soldații din garnizoana Aradului aruncă armele de pe pod în Mureș. Lt. Col. Pop invită ofițerii aflători în Arad la sine, arătându-le cum se transforme revoluția în Ardeal în revoluție națională.

Prin armistițiul dela Belgrad se lasă Ungariei administrația statului până la încheierea păcii. La 13 Nov. sosește Iászi Oszkár la Arad pentru tratative cu Consiliul național român, în urma ultimatului redactat de Dl Goldiș și trimis de consiliul Național român, guvernului Consiliului Național Ungar din Budapesta, prin care cere predarea guvernării Ardealului și a părților locuite de Români din țara Ungurească unui guvern român ce se va constitui la Sibiu. Tratativele eșuează, deoarece românii cer independența de stat pentru întreg teritoriul locuit de români, iar Iászi cerea aceasta independență și pentru ciangăi, Ungurii și Sașii din Ardeal. După eșuarea tratativelor Iászi, Dl Goldiș redactează un protest către popoarele lumii. Protestul semnat de președintele și secretarul marelui sfat al națiunii române a apărut împreună cu textul francez în ziarul „Românul“ din 20 Nov. În încheiere se pune: Națiunea română din Ungaria și Transilvania speră și așteaptă în năzuința ei pentru libertate o va ajuta întreg neamul românesc cu care una vom fi de aici înainte în veci“

În „Românul“ dela 21 Nov. 1918 apare convocarea Cons. Naț. Rom. la Adunarea Națională dela Alba Iulia, chemând întreg poporul pentru a hotări asupra sorții sale, convocare redactată potrivit momentului istoric de Dl V. Goldiș.

Evenimentele se precipitau repede și nu era timp de pier-

dut. Conferința de pace trebuia pusă în fața unui act implinit, căci nu se știa ce va fi. Karolyi antantofil dela începutul războiului era mai periculos pentru Români la încheierea păcii ca Tisa. Aranjările propuse de lăszi erau vremelnice, iar Românii voiau o aranjare definitivă. Autonomia Ardealului ar fi însemnat libertatea și eventual dominația Românilor pe un period de maximum 3 ani, când Ungurii mai bogați mai bine organizați iar ar fi pus stăpânire asupra noastră. Noi aveam conducători luminați și curajioși, cari înfruntau și moartea pentru împlinirea idealului. Când Dr. Al. Vaida Voevod a cetit declarația Românilor în ziua de 18 Nov. 1918 în parlamentul din Budapesta credeam că va fi linșat imi spune un martor ocular. Dl. Goldiș este avertizat în prima zi de revoluție, de niște prieteni unguri, că se pune la cale asasinarea lui și a frunțașilor români din Arad și a doua zi la insistențele românilor și părăsește Aradul mergând la Ineu. Mai era teama de vreun atentat asupra trenurilor cari duceau delegații români de pretutindeni. Guvernul din Budapesta pentru a evita reacțiunea românilor și a nu-și îngreuna situația la conferința păcii a dat ordine ca românii să fie lăsați la Alba Iulia și să nu li se întâmple nimic pe drum. În conferința preliminară, în care era reprezentant și partidul național și cel socialist se permite cu unanimitate proiectul de rezoluție concepiat tot de Dl. V. Goldiș, prin care se declară alipirea Ardealului și a parților locuite de români din Ungaria cu România. Hotărârile sunt cuprinse în 9 puncte și sunt primite de întreaga asistență cu însuflețire, transformându-se ziua norocoasă de 1 Dec. 1918 în cea mai stralucită zi din Istoria românilor. Și azi delegații dela Alba Iulia se simțesc mai presus decât ceilalți, deoarece ei au votat unirea. În această zi s'a împlinit idealul de veacuri, Unirea tuturor românilor. O delegație din episcopii Cristea și Hosu și dnii Dr. Al. Vaida și Vasile Goldiș a fost însărcinată să prezinte regelui Ferdinand actul unirii. Consiliul Dirigent sub preșidenția Dlui Maniu se stabilește la Sibiu.

Actul unirii scris pe pergament a fost predat de catre Dl Dr. Al Vaida Voevod, Maiestății Sale regelui Fereinand I. iar în vorbirea dela recepția dela palatul regal Dl Goldis de încheiere spune următoarele: Pentru aceea, Sire, noi îți aducem pământul strămoșilor noștri, dar tot atunci îți aducem și su-

fletele tuturor românilor de azi cari trăesc în Transilvania, Banat și Țara Ungurească. Primește cu dragostea cu care ți-o aducem hotărîrea de unire a acestor țări. Patru milioane de Români oțeliți prin suferințe și tari în credință ca stîncă din munții dulcelui Ardeal strigă azi în extraz de fericire: Trăiască Maiestatea Sa Regele Ferdinand I., Trăiască Maiestatea Sa Regina Maria, Trăiască scumpele odrasle ale dinastiei române.

Trăiască fericită în veci România Mare.

Răspunsul dat de M. S. Regele Ferdinand I., îl încheie cu cuvintele :

„Să trăiască România pe veci unită.“

În Monitorul Oficial din 11 Dec. 1918 apar două decrete legi No. 3631 și 3632 prin care regele cu contrasemnarea președintelui de consiliu, ia act de hotărîrea dela Alba-Iulia, însărcinează Consiliul Dirigent cu conducerea în mod provizor pînă la definitivă organizare a României întregite.

Trei membri ai Consiliului Dirigent, Dnii Vaida, Goldiș și Șt. C. Pop trec în guvernul regal.

Ungurii protestează și nu recunosc unirea, se organizează voind să ocupe militărește Ardealul. Tot Moții și Zărândeni sunt acei cari apără și acum ca și în revoluția lui Horia și lăncușii interesele românilor. Ungurii sub pretext voiesc să ia administrația Ardealului, drept asigurat prin armistițiul dela Belgrad, trimit trenuri blindate pe toate liniile cu soldați cari ar merita mai bine numele de bandiți. Terorizează,ucid și jefuesc pe unde ajung. În județul Arad ucid pe Dna Veliciu la Șiria, prind pe învățătorul sublocotinent Tâmpa pe care viu îl aruncă în cazanul locomotivei. Impușcă și jefuesc o mulțime de țărani. Asasinează pe preoții Lucuția și Popescu la Șimand.

Singura gardă națională română din Hălmeagiu se opune acestor bandiți și după o rezistență armată de 3 zile ungerii pierd un ofițer și mai mulți soldați, garda se retrage la Brad, unde intră în regimentul atunci înființat „Horia“, care apoi împreună cu batalionul 9 vânători la sărbătorile Paștelor eliberează pe toți românii din județul Arad și Hunedoara respingînd bandele bolșevice peste Tisa. Mai târziu armata română ocupă Budapesta arborînd tricolorul românesc pe parlamentul de pe malul Dunării.

La 3 Ianuarie 1919 Sașii în adunarea ținută la Mediaș și la 10 August 1919 Șvabii din Banat în adunarea dela Timișoara

declară că poporul Sas și Șvab din Transilvania și Banat, bazându-se pe dreptul de autodeterminare al popoarelor, proclama alipirea la Regatul României.

Plebisçitul cerut deci de Ungurii revizionişti este facut deja de mult.

Și acum ca încheiere vă zic vouă în această mare și mândră zi a unirii tuturor Românilor; Actuali și viitori luminatori și îndrumători ai poporului român, urmați pilda făuritorilor și nu a profitorilor României Mari.

A. Dragoș

profesor Șc. Norm. Arad.

Colegilor din orașul și jud. Arad

In ziua de 21 Octomvrie a. c., Comitetul central al Asociației Invățătorilor Arad, s'a întrunit în sedință ordinară, pentru a delibera asupra unor chestiuni de importanță capitală atât cu privire la aceasta instituție, cât și la așezământul ei „Casa Invățătorilor”. Rapoartele prezentate de biroul Asociației și de direcțiunea Casei, au lămurit situația acestor două tranșee îmbiind membrilor comitetului prilejul de a cântari variatele demersuri făcute pentru o cât mai avansată activitate a lor. Membrii, ascultând ambele rapoarte, au deschis o amplă discuție asupra lor, analizând toate punctele înșirate cu cea mai imparțială logică și convingere.

Cu acea ocazie, o obligație morală m'a mănât să adresez colegilor, membrii ai com. central câteva cuvinte pentru deslanțuirea unui interes tot mai pronunțat, și cât mai plin de simțire românească față cu cele 2 instituții ale noastre și prin ele față cu tot ce caută să justifice întrarea în mod definitiv a actualelor frontiere în raza acțiunii naționale.

Smulgând pilde, pentru întărirea duhului românesc al celor ce au muncit și tăcut, tăcut și suferit, din cuvintele Regale rostite în congresul din 8 Iunie 1936, am réclamat pe seama colegilor modelarea mentalității publice în sensul principiului și ideii naționale.

Prin această revistă a noastră și aceloră ce doresc să

împrumute atitudine din stăruințele ei curate, mă îndreptez și către voi mucenici ai cărții românești, punându-vă înainte câteva fragmente din ce mi-a dictat fiorul gândului românesc să împărtășesc aleșilor vostri din comitetul central. Fac aceste destainuri, fiind încredințat că voi putea răscoli indemnuri și provoca preocupări cât mai mult legate de chemările solului.

După 19 ani dela unire, sentimentul obștesc cere neconținut dela firele alese, ridicarea prestigiului credințelor străbune, iar din atingerea cu trecutul, argumente pentru clipele viitoare.

Că mai ieri, în jurul unui simbol ce trezește amintiri de izbucniri vulcanice în frunte cu urmatul marilor voevozi, s'a strins la Alba—Iulia toată lamura pământului românesc, pentru a dovedi că, toate părțile alcătuitoare ale țării sunt încheigate într'o singură impletitură de credință. La treptele monumentului celor 3 ruși de roata infamiei habsburgice în chiotuț frivol, al străbunilor revizionști, organismul statului român a respirat prin porii credinții acea convingere a certitudinii, că hotarele prezente nu sunt resultanta nici unui edict internațional ci stăruințele neconținute ale energiilor străvechi, un examen cât de sumur a poveștii unirii noastre, o justificare cu prisosință de adevăr, reintegrat acum o decadă și ceva în toate razele noastre de proprietate. Gândiți-vă la opintirile mari ale scurselor vremi transmise posterității prin ritmuri de jenblă, și veți face constatarea.

Coridorul întunecat al pedagogiei dinaintea războiului de întregire s'a spulberat de svâcnirea sângelui care în șovinismul de rasă bătea cu o putere elementară. „Țara asta, e țara noastră“, spuneau răspicat deposedații vremii. Și fiindcă glia ei a fost acaparată de rânduirea codicelor fendale cu disprețuirea psihologiei mediului și logicii jertfii, s'a deslanțuit atacul instinctului de rasă cu o violență, care a băgat în fiorii spalmei pe toți doctrimarii tendințelor acaparatoare. Ce a urmat după pirjolul din munții Apuseni, se știe. O roată și un „Suplex Libelus valachorum“. O roată să spintece îndrasneala iobagă iar Suplexul să continue cu gramatica plângerilor consumatoare de atita cerneală neînțeleasă.

Smulgerea biruenții a întârziat. Experiențele din anul 1784 au continuat însă. Impulsurile istoriei au creat exploșiile de

protestare contra valului de streinism așezat în casa noastră. Increderea în ivirea dreptății rivnită și în promisiunile tronului imperial, s'au dovedit slabe și neputencioase argumente. În locul lor, la diferite intervale, isbucnea curentul conștiinții naționale, strigătul de afirmare a adevărurilor organice. Dărîmarea idolilor să cerea cu inverșunare de mulțimea mînată pe panta disperării. Fățiș totdeauna fenomenul resurecțiunii se întindea ca o volbură, gata în orice clipă să provoace explozii în bătrînească rabdare a masei.

Dupa grava sentință din anul 1784, vine să strige în urechile desmoșteniților acel faimos „gata“ evenimentul anului 1848. Infipt în crezul mulțimii, a căutat să desprindă din vâltoarele turburatei vremi dreptul nostru la existență. S'a dat ce s'a dat, mai mult s'a promis decât s'a dat, de către acea pajură cu 2 capete, în care s'a concentrat toată pusderia de minciună luxoasă. Tribunalul cuprins în mreșile durerii, cântă din fluer crezul sfarîmat și canonul chinuiților. Anul 1872 îl astrucă dinaintea milioanele orfane. În munți însă, se perpetuaza în murmur neliniștit melodia nădejdilor mari și viforoase...

Astazi cu bucurie românilor veniți...

Se așteaptă cu înfrigurare plinirea vremii. Dar etapele urgiei nu sunt sfîrșite. După 20 ani dela ridicarea moviliții dela Tebea, Seghedinul își gătește celulele temniții pentru atîția iar Vațul pentru mai mulți. Tiparele zilnice improașcă altarele nației cu cel mai diformat scris. *Rotativele presei iudeo-maghiare n'a vărsat nici când mai multă filosofie otrăvită, ca în vremea dela 1892—1919.* De tot ce e capabil un monitor scos din teascurile țiparului, au inventat coloanele vorbărețe ale Budapestei și provinciei pe seama noastră. Nimic n'a rămas din moștenirea veacurilor neîntinat de condeele termitelor depe malul Dunării.

Am tăcut și suferit, am suferit și nădăjduit, pentruca să se plinească scriptura.

Vedea-i vor pe cei străpunși...

Azi, nu dorim nici-o explicare a prozei cotidiene de odinioară, nici măcar celei din apropierea noastră. Celei de colea, din țara tuturor exagerărilor să îi răspundem cu munca curățita de toate vreascurile ce se arunca în calea evoluției românești.

E cea mai curată morală, pe care Invățătorii o dau cu cel mai binecuvântat altruism neamului. Smulși acești muncitori culturali din obscuritatea politicianismului negativ, acum când s'a pus în mișcare în acest an școlar, zic prietinelor de muncă, credință și ideal.

Fie sbuciumul vostru cultural trepte de înălțare pentru tot ce e creștinesc și românesc.

N. Cristea.

Traduceri

Copilul, tatăl omului

*Prima din cele trei conferințe ținute de
D-na **Maria Montesori.***

*Traducere din revista „**Conferența**“ din Paris
de Miron Țundre*

Ce face copilul pentru a crește, pentru a-și forma personalitatea? Aceasta ne-o arată chiar el. În cartea mea „Copilul“, eu dau exemple care arată în mod evident călăuzele delicate instinctele savante, cari conduc copilul spre cucerirea succesivă a caracterelor omului.

Creșterea nu este un fenomen pasiv: copilul nu reflectă în sine lumea exterioară ca într'o oglindă în exterior. El se dezvoltă în interior cu o energie de nebiruit, care-i dă puteri prodigioase în formarea lui. Și astfel aceste cuceriri succesive active și muncite, duc copilul din neant la formarea detaliată a fiecăruia din caracterele sale.

Fiecare nouă creație a vieții este minunată ca un miracol. Însă ceace este și mai minunat este de a putea pătrunde mecanismele secrete: la copil — ca de altfel la aproape toate ființele în drum de creștere — există perioade delicate de sensibilitate întovărășite de o putere de transformare. Studiul acestor sensibilități formează astăzi punctul central al observațiilor celor mai interesante ale biologiei. Vreau să vorbesc

despre „perioadele sensibile“, despre acele instincte trecătoare, care împing spre cucerirea de caractere permanente. Odată ce caracterul este fixat, instinctul, sensibilitatea dispar, pentru a fi înlocuite cu altele.

Acest capitol al vieții este prea interesant pentru ca să nu ne oprim o clipă. Trebuie să ne imaginăm o stare dinamică la care nu suntem obișnuiți. Modul nostru de a simți este atât de diferit! Dacă ne imaginăm de exemplu o senzație exterioară la care răspunde din partea noastră o mișcare, ca și dorința de a atinge un obiect, ce lucru rece! Acest fapt se poate produce de o sută de ori pe zi, fără a schimba nimic din felul nostru de a fi. Ascuțimea „perioadelor sensibile“ este intensă, ea corespunde unei transformări. Apariției lor trecătoare îi urmează cucerirea unui caracter nou care va fi de aceasta dată permanent.

Să aducem un exemplu clar pentru toată lumea: să cităm cea din urmă cucerire a creșterii, cucerirea pubertății. Iată o perioadă sensibilă care lasă urme ce nu se pot șterge. Sensibilitatea multilaterală a sufletului, turburările, apariția sentimentelor sociale și în sfârșit apariția dragostei sunt întovărite de transformări creatoare și de posibilități, care înainte nu existau. E ultimul capitol al vieții infantile.

Viața insectelor, cari în timpul creșterii suportă metamorfoze, arată această concepție și ne ajută să o înțelegem.

Să luăm spre exemplu, regina la albine. Ea nu este alta, la origine decât o lucrătoare înzestrată cu o poftă pe mâncare nu numai formidabilă, dar și rafinată. Ex-tovarășele ei, lucrătoarele, se pun pe lucru și compun pentru ea din nectarul florilor și din produsul lor propriu un aliment ales: rasolul regal. Această poftă de mâncare corespunde unei perioade sensibile în timpul careia dimensiunile corpului devin enorme și regina s'a format. Experiențele dovedesc că, dacă perioada sensibilă trece, fără ca lucrătoarea să fie prevăzută cu mâncarea sa specială, ea pierde pentru totdeauna posibilitatea de a deveni regină. Chiar dacă, în urmă, i s'o prepara rasolul cel mai delicios, corpul ei nu mai crește și pofta sa de mâncare este mai restrânsă. Perioada sensibilă a trecut.

Omidă ne oferă și ea un izbitor exemplu de perioadă sensibilă. Ea are o poftă de mâncare nemăsurată și volumul ei crește proporțional cu această poftă. Insa această particulari-

tate nu ține mult timp, Când timpul a trecut, pofta de mâncare dispare și micul animul se condamnă la un post riguros, închizându-se ca într'un mormânt, din care va ieși într'o zi, un fluture purtător de instincte caracteristice speciei sale,

Aceste stări de sensibilitate, cari împing individul sa acționeze ca și cum ar fi mișcat de instincte de neînving, dispar dintr'odată fără a lăsa cea mai mică urmă. Ceeace rămâne este schibarea ființei, câștigul care a ieșit din aceasta, funcțiunea care se stabilește pentru totdeauna. Este ca și un cămin de viață încalzit la incandescență și modelat în aceasta stare; forma sa rămâne stabilită prin răcire. Astfel lucrează omul fierul, astfel construiește natura ființele sale viețuitoare.

Aceasta este însăș, esența vieții infantine, și este uimitor să constatăm că toate calitățile, chiar și cele psihice, tot așa ca și puțința de a se orienta, limbajul, memoria, se construiesc printr'o sensibilitate ascuțită și apoi dispar, fără a lăsa urme. Ceeace rămâne este caracterul psihic câștigat cu ajutorul caruia o ființă se orientează, își amintește și vorbește. Am putea să ne întrebăm cum poate fi capabil un copil de a învăța intonațiile limbii sale materne, atunci când, mai târziu, ajuns om nu va ști să mai îvețe nici o limbă străină fără efort, fără ajutorul unor dascăli pricepuți. Cum poate să distinga copilul sunetele limbii vorbite pe lângă toate celelalte zgomote ale ambianței sale? El nu reproduce lătratul câinelui nici zgomotele străzii. Astfel un amorezat distinge, în confuzia de alte voci, vocea ființei iubite, căci dragostea sa îl face capabil de a auzi aceasta singura voce, alungând pe celelalte, tot așa un copil este mai impresionabil la vocea omenească, în timpul sensibil al aceluși instinct, care-l împinge spre învățarea limbajului.

La copil, dragostea este mai puternică încă: sunetele limbii au pentru el adevărata caldura a flacărei, ceva din el este incandescent, gata de transformare: atunci corzile vocale încep să vibreze, anumiți mușchi ai limbii, ai obrazului se acordă într'o disciplină admirabilă, se perfecționează. Și iată că acum copilul reproduce aceste sunete, reproduce limba; este gata să creeze unul dintre caracterele deosebitoare ale omului: acela care permite transmiterea ideilor și a face posibilă asociația umană.

Dar, această perioadă odată trecută, cât de greu îi este să reproducă sunetele unei limbi străine! Chiar când reușește îi rămâne totdeauna câte-o imperfecțiune, ceea ce se numește accentul străin. Iată de ce este imposibil a studia un copil ca și pe un om al cărui caracter s'a format deja; iată de ce este imposibil a-l modela din exterior ca pe o ceară moale. Copilul este comparabil cu o masă încălzită, incandescentă, explozibilă; această substanță spirituală aprinsă proprie lui, poartă cu vigoare planul său și totul va tinde în el spre realizarea planului acestuia, la lumina focului său lăuntric. Caracterelor personalității sale sunt create, fixate la focul naturii și nu modelate la rece. Aceste lucruri trebuie să le știm.

Fără aceste posibilități reale și determinate pe cari natura le pune în ființe pe cale de formație, fenomenele vieții vor fi toate minuni. Ori ele reprezintă o luptă, o muncă, cari nu sunt mai puțin minunate însă care sunt produse chiar de activitatea individului.

Tot așa pentru a fi exact, n'ar trebui spus ca copilul crește, ci că el e pe cale de a creșea omul,

Dar dacă lumea pune obstacole la aceste eforturi ale creației, forma omului poate fi neperfectă sau chiar diformă, odata ce totul devine rece, după trecerea momentului prielnic creator, oferit de perioada sensibilă, astfel cum un fier lucrează la rece, cum un artist nu poate modela numai după desenul său. Este evident că ar trebui să protejăm copilul în timpul perioadei sensibile, ar trebui să-l ajutăm prin mediul său, să-l adaptăm trebuințelor sale. Și dacă mediul social se transforma și se complica, cel mai mare interes al societății este de a crea în jurul copilului un mediu special folositor dezvoltării sale.

Mulțimea de mijloace, necesare pentru a răspunde perioadelor sensibile, e acțiunea adultului care merge împotriva naturii creatoare, va cădea nu pe o scoartă rece, ci o repet pe masa incandescentă în formație. Din acest contact ar trebui să țâșnească scântei, apoi să apară schimbări ale formei. Ei bine, aceste scântei care apar din izbitura copilului cu adultul sunt precis capriciile, rezistențele, violențele copilărești. Și deformările cari urmează, sunt caracterele pe care psihologii moderni le-au ilustrat atât de bine, făcându-le să se urce din nou la originile copilăriei: complexe de inferioritate, indoiala barierele minții.

Și chiar aceste defecte pe cari educatorii tuturor timpurilor le-au întâlnit la elevii lor, — minciuna, timiditatea, frica, sgârzenia, turburarea după avere, egoismul — sunt produse de deformările survenite în cursul construcției omului. Am judecat copilul până acum așa cum se prezintă, cu defectele, cu revoltetele și cu deformările sale. Ceeace cunoaștem noi este acest aspect exterior, care ascunde adevăratele caractere ale personalității sale. Toate deformările conștiente sau inconștiente, sunt consecințele luptei, nu contra individului, dar contra planurilor creației.

Marea problemă a copilului își are rădăcinile în aceste două naturi: una care rezultă din deformări, cealaltă conformată planului său creator.

Acum sub aparența pe care toți i-o cunoaștem, acest copil viu, acest copil nebagat în seamă, poate să ne arate secretele creerii omului, relevându-se pe sine însuși.

Sfârșit

T. Țundre

Asociația Generală a Învățătorilor din România

București, Bulevardul Take Ionescu No. 23

A P E L

catre membrii Asociației noastre

Loteria de Stat și a Uniunii Fundațiilor Culturale Regale s'a adresat Asociației noastre, în legătură cu înlesnirea participării corpului învățătoresc la tragerile Loteriilor sus arătate, prin Casa de Economie, Credit și Ajutor a Corpului Didactic.

În afară de înaltele scopuri sociale și culturale ale acestor Instituțiuni, statornicite prin Legile și Înaltele Decrete pe baza cărora funcționează, și în afară de câștigurile ce rezultă pentru colegii norocoși, s'a rezervat un beneficiu apreciabil Asociației noastre, în raport cu înscrierile primite la Asociație, din bună-voia colegilor.

Acest beneficiu este exclusiv destinat fondului pentru înălțarea, în Capitala Țării, a *Căsei Învățătorilor*.

Toți Colegii doritori să participe la trageri, vor trimite înscrierea pe o carte poștală la adresa Asociației noastre: București, B-dul Take Ionescu No. 23.

Președintele Asociației Gen. a Învățătorilor din România

D. V. ȚONI

DIVERSE

Incrustări pe răbojul vremii...

„Jur așa să-mi ajute Dumnezeu“.

În timp ce rosteam ultimele cuvinte, simțeam greutatea marelui răspunderi de care ma legam în fața lui Dumnezeu.

Revizorul accentua cu mai multă insistență și-mi repeta ultimele vorbe, neînțelegându-mi răceala care mi se așternea pe limbă. Înțelegi că terminai totul ce mi se cerea, dar dela »datoria conștiințios« parcă nu mai vorbeam eu, mă simțeam privind aievea.

Eram pentru a doua oară când în numele lui D-zeu îmi luam angajamentul în serviciul Țării. Prima dată când cu mâna pe drapelul regimentului îmi înrolam conștiința pentru garantarea inviolabilității Patriei cu prețul jertfei și acum a doua oară, mă înregimentam definitiv în marea celor 50.000 de în-vățători slujitori onești și sinceri ai ridicării Națiunii.

M'a străfulgerat deodată sublima și deficila misiune pe care suntem chemați s'o efectuăm.

Era un moment crucial pentru mine, care supus unei deliberări interne, trebuie să devină punct de decisive renașteri și pecetea înfrățirii definitive cu o misiune socială în dependență de exigențele vitale, ale existenței noastre naționale. Printr'o străfulgerare simțeam, parcă nimicnicia mea față de marea răspundere socială care mi se angaja: viața satelor noastre cu multiplele ei aspecte și cerințe trebuie slujită apostolicește.

Toate fețele vieții noastre impun considerații, cari merită deopotrivă atenție, muncă și abnegație, fără nici o prevaloare a uneia asupra alteia, căci toate sunt componentele de a ne deosebit, ale aceluiaș tot, care este viața socială. Ridicarea culturală, economică, financiară, politica, etc., toate sunt inseparabile spre afirmarea hotăritoare a vieții naționale.

S'a trâmbițat promovarea ridicării aspectului cultural sau economic al angrenajului social, cu disconsiderarea politicului, sau îndrumarea defectuasă național-politică, pentru ca să a-

jungem azi la desmățul demagogic și anarhic al politicianismului nostru.

Nu se poate concepe o culturalizare a maselor fără o orientare politică cinstită. Politica este o imperioasă necesitate de gospodărie a avutului colectiv, al națiunii. Neglijarea îndrumării spre gospodăria socială, spre politica, este o dezertare dela o grea datorie socială, este o lichidare naivă a unei meniri în stat, considerându-te ușurat de ceace-ți revine — ca ființă socială — s-o înfrunți cu toata barbația.

Lăsându-se masele în afara ori căror direcționări politice în concordanță cu destinele neamului, grosul masei a căzut în ghiarele hrapăreței demagogii imorale pe care azi atât de scump o plătește țara întreagă.

Învățătorul stâlp și straje a reînvierii resurselor energiilor naționale, îi incumba ca o datorie de înaltă conștiința morală națională în ceasul al unsprezecelea, a îmbrățișa ansamblul vieții naționale românești, cu toate aspectele, căci numai așa va fi la înălțimea momentului istoric.

Aci este sublimul, măreția misiunii noastre, în îmbrățișarea unei atât de impunătoare opere de format și realizat, iată dramaticul momentului faustinian, când te legi cu mâna pe piept, să te contopești cu destinul vieții integrale ale neamului și iată sensul transfigurației pe care o simți rostind.

.... Așa să-mi ajute Dumnezeu.

Petru Șerban

Informațiuni

La „**Librăria Învățătorilor**“ din Arad se află tot felul de piese teatrale populare, de diferiți autori. Deasemenea se află: monoloage, dialoge, (umoristice), cântece, doine, chiuituri, e.c.

Pentru șezetori și teatre sătești aceste scrieri prezintă o adevărată valoare, fiind bune mijloace de culturalizare, moralizare și îndreptarea maselor populare.

Un vrednic conducător al școlii dela Granița de Vest

În Pedagogia americană se dă alt înțeles organelor de control din învățământ.

Acestora li se dau atribuțiuni de conducători ai educației ce se face copiilor în școală și nu atribuția de polițai ai învățătorilor din Școlile americane.

De un șir de ani observ și urmăresc atitudinea organelor noastre de control în privința aceasta.

Din mulțimea acestor organe de *control* (urât cuvânt), am observat că unii își înțeleg rostul și menirea lor în educație, având cunoștințe largi, din domeniul pedagogiei.

Un adevărat îndrumător am văzut în persoana dlui Insp. *I. Cioată*, unul dintre inspectorii vrednici, pe cari îi are țara noastră.

În atitudinea acestui inspector observi o corectitudine și o hotărâre fermă.

Dorința de-a avea în învățătorii adevărați colaboratori, în ridicarea la rangul de educație, a înrăuirilor prin învățământ asupra copiilor, îl face dorit de învățători în inspecții școlare, fiindcă ei știu că acest inspector, nu intră în clasa lor să scrie un calificativ, ci să se bucure de o realizare a lor sau să servească pe învățător cu un sfat părintesc, ori cu o îndreptare, de care învățătorul se simte fericit.

Și cu adevărat, conducătorii și îndrumătorii învățământului — în cazul nostru putem spune a educației — numai în felul acesta își au rostul în organizarea școlilor din România. O instituție nu se poate organiza sau mai binezis consolida sau

perfectiona, prin statistici de pedepse și de a sta la pândă, spre a prinde cu ocaua mică pe învățator, din cauza cutarei ranchiuni, politice sau personale etc. ci prin notarea greșelilor și neputințelor învățătorilor, cari pe urma într-o lecțiune binevoitoare, chemați deoparte, le sunt relevate și puse în vedere, pentru ca învățatorul în viitor să se păzească de ele. Dacă acele sunt notate în procesul verbal, aduc descurajare învățătorului și nu îndreptare.

Acest fapt a contribuit la buna organizare a școlii românești dela Vestul țării noastre, care în toate privințele este în fruntea rândurilor, spre desăvârșire, în Țara Românilor.

Dar activitatea insp. I. Cioată din regiunea I Timișoara este mult mai vastă. Acest inspector împărțit în activitatea dsale pe toate terenurile, a înobilat cu serviciul Dsale Cancellarea celui mai drept Inspector General pe care-l avem noi, d. *Sabin Evușian*, căruia unul din primii ajutori îi este d. I. Coată, de care ne leagă atâta dragoste sufletească.

Urăm multă putere de muncă și multa sănătate conducătorului și îndrumătorului nostru d. *I. Cioată*, pe care-l dorim tot așa, drept și stăruitor, în îndrumarea noastră spre consolidarea școlii românești aci la Granița de Vest.

Rățiunea independenței profesiunilor

Suntem în epoca problemelor sociale nerezolvite. Taberele sunt pe picior de luptă politică, economică și de întâietate în drepturile lor de viață.

Orice principii de conducere ar calauzi pe factorii executivi ai unei profesii au temeiul lor de interes obștesc. Cine este contrar principiilor sau regulilor generale de existența intereselor acela este socotit ca inamic al acelei profesii. Bărătorii colegilor, de bransa, sunt vazuți ca trădători. Cum lupta între asociațiile profesionale și corpurile de asociații aduce

conflicte radicale între cetățenii țării noastre, este bine ca fiecare asociație sau corp să se ferească de trădatori.

Sa ne ferim de oamenii cari n'au altă misiune pe acest pământ, decât să vorbească de rău pe conducător, pe bătrâni, pe tineri și să facă intrigi, cari slăbesc prietenia între asociațiile profesionale sau între membrii unei asociații.

Slăbiciunea unora trebuie să fie acoperită prin ajutorul făcut din iubirea colegială. Să privim sentimentul cu ochii sufletului nostru, nu cu ochii instinctului crud al sorții, pentru că pierim și solidaritatea este compromisă în existența și confirmarea ei ca element activ al profesiei noastre.

Judecătorul cel mai bun al învățătorului este inamicul, care ne produce desagregarea sufletului și noi vedem numai răutatea ce ne bântuie și ne aduce neliniște în organizarea internă a corpului didactic.

Membrii colegi cari nu se țin de aceste principii sunt observați de fiecare străin de corp, sunt priviți ca oameni fără caracterul unei răspunderi de acțiune, fiindcă sunt un element negativ, suparator, din cauza lăcomiei ce-i stăpânește.

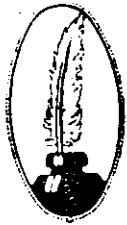
Fiecare persoană este chemată la datorie, de a cunoaște rațiunea independenței profesiunilor.

Colegii sunt chemați a observa la alte profesii cum solidaritatea profesională este văzută ca o putere de acțiune și membrii, cari compun această putere a vieții, se respectă fără deosebire de vârstă sau capacitate, fiindcă cei tari dau ajutor celor slabi, atât moral, cât și material.

În acest chip să nu privească nimeni cu ochi dușmănoși unirea învățătorilor în societate cooperativa, care strânge bunurile intereselor lor economice.

Teodor Tundre

CĂRȚI

REVISTE

Pompiliu Nicolau: Naționalismul Constructiv

Printre preocupările științifice contemporane, problemele social-naționale se mențin pe primul plan.

Realizarea statelor naționale, survenită în urma războiului mondial, pune în discuții probleme de ordin vital pentru fiecare națiune, atât pentru conservarea ei, cât mai ales pentru afirmarea specificului ei, în fața umanității.

Opera „Naționalismul Constructiv” a d-lui prof. P. Nicolau, de imperioasă actualitate națională în tenebroasa democrație masonică, discută cu o competență ireproșabilă problemele Statului autentic Național Românesc.

„Sinteza” care alcătuieste cap. I, conturează limitele unor noțiuni sociale, cari în mintea multora demofili sunt de o labilitate extraordinară. „Națiunea” este o rezultată reală cu o configurație determinată și bine conturată, fiind „întemeiată pe comunitatea de idei, credințe, sentimente și-ceeace este foarte important de reținut — pe comunitatea de limbă și tradiții istorice și religioase”. În manifestările lor, națiunile se reliefează prin anumite însușiri specifice; atât calități cât și slăbiciuni, — atât lumini cât și umbre — cari constituiesc specificul național.

Ca organism politic al națiunii, „Statul Național” este „chemat să realizeze atât determinarea completă și obiectivă a specificului național, cât și promovarea idealurilor de viață a națiunii”.

Cap. II, cuprinde „Problemele Naționalismului Constructiv”, dar înainte de a trece la discutarea acestor „probleme”, autorul ne plimbă, în mod obiectiv, printre „problemele și chestiunile ce au de obiect semnalarea, identificarea și conturarea trăsăturilor caracterului sau specificului național, în diferitele forme de activitate și manifestare” ale națiunii noastre, calități și defecțiuni, cari constituiesc „Naționalismul emotiv”. Inteligența vie spirit

contemplativ și iubire de cultivare, sunt calități inerente rațiunii noastre, dar sunt impregnate de o pronunțată înclinare spre superficialitate și lipsă de încredere în posibilitățile noastre de creație.

Relevante datele Naționalismului Constructiv, în cap. III. „Problemele funcționale ale Statului Național Român“ discută prima problemă fundamentală a „Naț. Constructiv“, care se referă la „nevoile și lipsurile de ordin programatic, material și moral pe care Statul Român le are azi, ținând seama că realizările Naț. Constructiv sunt posibile numai în cadrul St. Național“. Sunt evidențiate toate neajunsurile instituțiilor naționale, cari sunt expresiuni concrete a funcțiilor fundamentale ale Statului: Cultura națională, Biserica națională, Apărarea Națională, Sănătatea publică, Justiția și Economia Națională.

Analiza profundă și disecația uimitoare a lipsurilor existente în sânul instituțiilor naționale — cari constituiesc piedeci serioase în drumul de afirmare a idealurilor vieții naționale, — este urmată în cap. IV. „Soluționări“, de indicarea mijloacelor cu ajutorul cărora „nevoile și lipsurile de azi, putând fi împlinite și completate, funcționarea St. Național de mâine să poată fi pe deplin asigurată“, constituind a doua problemă fundamentală a „Naționalismului Constructiv“.

Lipsurile enumerate în cap. III. fiind de ordin material, moral și programatic, soluțiile propuse pentru a asigura bună funcționare a S. N. sunt în ordinea materială: „disponibilitățile materiale pe care S. N. va trebui să le aibă la îndemână pentru a face față tuturor necesităților azi în suferință“ în „ordinea morală, ele vor reprezenta corectitudinea, conștiințiozitatea, generozitatea... pe scurt nervul moral; iar“ în ordinea programatică ele vor prezenta metoda, sistema și orientarea. Exprimate în mod simplu, mijloacele sunt: patriotism luminat și bani. Conducus de un optimism real, autorul afirmă cu satisfacție că în sânul națiunii noastre se găsesc, atât patrioți luminați cât și disponibilități materiale — îndeosebi bogății naturale — și avem nevoie — spune dl. Nicolau — în special de intelectualii români și creștini care n'au să-și reproșeze nicio complicitate morală, necum materială cu autorii mizerabilelor stări de lucruri de azi din România care să întreprindă o acțiune în numele unei concepții de viață superioară, pentru afirmarea geniului național.

Pentru realizarea „N. Constructiv“, care „reprezintă opera de afirmare a specificului național, prin dezvoltarea la maximum a calităților și corectarea, până la nimicire, a scăderilor acestui specific“ un crez — spune autorul — trebuie să-l avem în vedere în orice clipă:

„Drepturile la viață a unei națiuni sunt întemeiate pe istoria ei, pe idealurile de viață pe care le are, pe mijloacele morale și materiale pentru a le realiza, dar mai ales voința de a aduce la îndeplinire aceste idealuri“.

Exemplificarea concretă pe baze reale și palpabile a acestor considerențe de ordin principial, dau operei „Naț. Constr“ un caracter cu totul deosebit și o indică a deveni un îndreptar evanghelic, un memento pe care trebuie să-l aibă în vedere acei ce ocupă locuri de conducere în administrarea bunurilor naționale.

Intreaga operă — care trebuie să devină determinantă în noua configurație spirituală românească — isvorită din claritatea unei minți obiective și capabilă de a privi lucrurile în adevărată lor realitate, de unde scoate principii și legi valabile pentru existența națiunii, — prin felul cum a fost concepută și realizată este destinată a înfrunta intemperiiile timpului și a fi înfăptuită efectiv în viitor.

Scrisă cu o impecabilă judecată și fină scrutare a realităților naționale, sub zodia unei majestoase viziuni de viitor pe care trebuie să-l vedem realizat, recomandăm cu căldură sufletească această operă, — care este o perlă a gândirii naționale, alături de „Statul Etnocratic“ a d-lui N. Crainic, — pentru a planta în sufletele vâstarelor tinere *încrederea în forțele creatoare ale națiuni pentru realizarea crezului „Naționalismului Constructiv“*.

G. G. Antonescu: Pedagogia contemporană (Probleme și curente).

Intreaga activitate pedagogică pedagogică a dlui prof. G. G. Antonescu, atât dela catedra universitară, cât și cea prin conferințe, reviste și mai ales lucrări pedagogice, este exemplul elocvent a continuei d-sale preocupări de a crea la noi o atmosferă pedagogică întradevăr științifică și a studia realitatea noastră școlară prin prisma principiilor pedagogice, armonizând realitatea școlară cu principiile.

O creație firească a acestei preocupări este și lucrarea „Pedagogia Contemporană”, care continuă în mare măsură discuția problemelor cuprinse în operele anterioare.

Expus în mod explicit scopul lucrării în prefață, se explică concomitent sensul prodigioasei d-sale creații.

Scopul urmărit este: „pedeoparte, de a introduce pe cetitor în studiul mișcării pedagogice contemporane, pe dealtă parte... pentru armonizarea realităților școlare cu principiile pedagogice”. Studiul introductiv scrutează realitățile școlare dela noi în raport cu principiile mai importante ale pedagogiei contemporane. Indiferentismul și diletanțismul sunt caracteristici realității noastre, dar pentru ameliorarea acestei stări nefavorabile unui progres pedagogic, se observă o tendință de armonizare a raporturilor dintre principii și realități. — datorită preocupărilor pentru realizarea unei educații integrale bazată pe studiul individualității și o organizare a educației morale.

Partea I-a a lucrării discută diferite „probleme generale și speciale”. „Probleme generale” cuprind toate discuțiile cari s'au născut din tendința de ameliorare a realității noastre școlare în raport cu principiul activist, individualist și al ed. libere, pentru formarea personalității morale, — și arată sensul și valoarea unei culturi formative în raport cu cea generală și profesională. Principiul activist a dat naștere școlii active care trebuie interpretată și practică ca o școală unde se promovează activitatea productivă, creatoare a clanului, apelând la forțele lui fizice, intelectuale, morale și sociale. Dar a respecta activitatea proprie trebuie să cunoaștem individualitatea elevului, folosindu-ne pentru aceasta de următoarele trei mijloace: observarea externă, experimentul și introspecția. Cultura nu va fi în usă din afară, ci va fi subordonată capacității sale native și va fi de dezvoltat, a forma, actualizând potențialul. La baza educației trebuie să stea principiul formativ-organicist și activist individualist.

Pe terenul ed. morale se va aplica acest principiu prin o educație autonomă isvorâtă din convingere. Acest principiu fundamental crede dl. Anfonescu că trebuie să stea și la baza educației naționale.

În cap. „Probleme speciale”, discută diferite probleme a căror soluționare privesc realitatea noastră națională. Ele s'au ridicat în jurul modificării programei (org. studiilor filosofice în liceu,

Tineretul și concepția asupra lui și a vieții) care trebuie să înlesnească realizarea unei concepții filosofice unitare, sau în jurul menirii și pregătirii viitorilor învățători și profesori ai școlii românești care trebuie să stăpânească o cultură temeinică și să fie pătrunși de un idealism etic activ. Tot aici este studiul asupra lui S. C. Haret, ca reformator-pedagog.

Dacă partea I-a are scopul „de a continua și intensifica acțiunea pentru promovarea realităților școlare cu principiile pedagogice” partea II-a urmărește „de a introduce pe cetitor în studiul mișcării pedagogice contemporane”.

Pentru a stabili o perspectivă de unde să privească și să selecționeze curentele pedagogice mai importante, autorul pleacă de la realitate, de educat — copilul sau societatea — și de la idealul individual sau social spre care tinde să-l realizeze, stabilind un cadru principal cu patru despărțituri: realism pedagogic cu două forme — realism individual sau realism social — după cum tinde să cunoască și să respecte; și idealism pedagogic — individual și social.

În cadrul realismului individul intră curente e: individualismul ed. liberă, pedagogie experimentală, pedagogie activistă și ped. psihanalitică. În despărțirea realismului social intră pozitivismul utilitarist și regionalismul pedagogic. Idealismul individual cuprinde curentele care au tendința realității personalității morale ori creatoare de valori; iar idealismul social îmbrățișează două aspecte: politic și etic. Toate curentele ped. contemporane sunt cuprinse în acest cadru și studiate, arătându-se sensul, reprezentanții și valoarea critică.

Tot materialul din această valoroasă lucrare, este privit prin prisma principiului formativ — organicist, care trebuie să stea la baza unei educații inspirate de un idealism etic activist — pe care dl G. G. Antonescu vrea să-l însușească în cadrul educației naționale.

Petru Șerban

Ilie I. Mirea: Colecția de cântece școlare și populare

pe 1 - 4 voci) Ed. „Cugetarea” Buc. 40 lei.

„Muzica înzește forțele lăuntrice și creează o mistică disciplinată și armonizată”, zice autorul acestei colecții în „Cuvânt înainte”.

Rosul instructiv al muzicii este mare și netăgăduit, de toți știut și apreciat. Studii speciale au stabilit cu conștiințiozitate și pricepere, acest rost nobil și util al muzicii în formarea și înlesnirea copilului, a omului în genere.

În deosebire de literatura muzicală folkloristică, este de-o varietate și bogăție nebănuită. Culegătorii pricepuți și necesari abia acum au început să apară. Puțini până acum, puțini și azi, în raport cu bogăția acestui tezaur ce se pierde necunoscut și necules. Ca și pentru celelalte producții populare, de altfel.

Cei chemați să facă educația muzicală a copiilor, s'au găsit continuu în fața lipsei unor colecții de cântece, din care să-și poată lua materialul necesar, melodia potrivită copiilor săi. Cele alcătuite până acum, pe lângă că sunt puține, insuficiente, sunt și slab alcătuite și răspândite.

Spre a sa isface această cerință didactică, colegul Ilie I. Mișea a colecționat un număr de melodii populare și compoziții de ale diferiților compozitori, grupându-le în acest chip:

Colecția este cu grijă și pricepere alcătuită, este destul de interesantă și de mult folos tuturor colegilor, căci în ea fiecare își poate găsi cântecele trebuitoare clasei sale.

Editura „Cugetarea“ s'a dovedit și cu această ocazie, înțelegătoare și sprijinitoare a faptelor bune.

Florian Stăncă

Mihail Lungianu: „Comoara lui Prâslea“.

Este în a doua tipăritură, revăzută și adăugită, povești pentru copii premiată de fundația „PRINCIPELE CAROL“, prețul lei 35.

„O scriere pentru prima vârstă a copilăriei. O cădelnițare de mireme sfinte de bunătate, de dreptate, de milă, de duioasă dragoste. Citind-o, plutești cu eroii povestirilor și cu autorul, pe puternice aripi sufletești, zbori în lumi frumoase, în cari sălășluiesc în voe binele și adevărul.

Totul e un vis plăcut, un cântec, ce robește, și o dulceață, ce-ți pare rău că trec când, sfârșind cititul, închizi cartea. Atât că vraja stărnită rămâne, urmele, ce lasă atâta măiestrie de stil și muzică de simțiri, stăruiesc, infiripând zări senine și durând firi alese.

Cumpărați-o, puneți-o 'n cât mai multe mâini de copii și

de părinți, răspindeți-o cât puteți în juru-vă, împlinindu-vă, față de soarta și de mângăerea lor și ale acestui neam, datoria creștină, pe care obicinuește tot românul s'o facă, împărțind, în aducerea aminte a sufletelor dragi, prinoase la zilele mari.

E recomandată de Min. Educ. Naț. dir. inv. primar cu circulara 174277 | 85 și inv. dir. secundar cu No. 230.460 | 935 către inspectoratele școlare.

Comenzile făcute prin autor, beneficiază de o reducere de 20%.

A se adresa: Strada Principatele Unite 2, S. V. București.

Ion Blăgăilă: Almanahul muncii. Zilele acestea iese de sub tipar acest almanah, care apare sub îngrijirea redactorului nostru. În el se va găsi foarte multe lucruri interesante pentru muncitorii de toate categoriile.

Ion Blăgăilă: Spre o nouă metodică a scriscitului. Este o lucrare a neobositului coleg, care luptă din răzputeri la înălțarea educației copilului prin învățământ și la perfecționarea metodelor în practica pedagogică școlară.

Această carte, a redactorului acestei reviste, va aduce un real serviciu tuturor colegilor învățători, cari o pot procura delă autor str. Consistorului 5 — Arad, sau delă librării.

Apel

pentru ridicarea unui bust regretatului profesor Teodor Mariș, dela Școala Normală „Dimitrie Țichindeal“, Arad.

Promoția 1927 a Preparandiei ort. rom. din Arad, cu ocaziunea revederii de 10 ani dela absolvire, a hotărât să ridice un bust celui ce a fost prof. Teodor Mariș și în acest scop, fiecare membru prezent, a semnat câte 500 lei, constituind un prim fond de cca 5000 lei.

Pentru realizarea proiectului fiind necesar un capital mai mare, ne permitem a adresa acest apel către: foștii lui elevi, cari s'au împărțit din lumina sufletului său; Asociația învățătorilor Arad, a cărei îndrumător și animator a fost; Banca învățătorilor Arad, instituție creiată cu sprijinul său; Revista „Școala Vremii“ Arad, reorganizată și condusă de el; Revizoratul școlar și Comitetul școlar județean Arad, la ridicarea prestigiului cărora a contribuit cu însuflețire; Corpul profesoral al Școlii Normale Arad, în sânul căruia a fost un element de elită; Asociația profesorilor secundari Arad, a cărei membru distins a fost; Sf. Episcopie ort. rom. Arad, a cărei fiu credincios a fost; Soc. Dr. Petru Pipoș Arad, izvorită din marea sa dragoste față de copilul român; Asociațiile culturale Arad, în cadrele cărora a activat cu o largă înțelegere și deosebită râvnă; Comitetul școlar al școlii normale Arad, patronul școlii în care a muncit cu neșarmurită dragoste mai bine de 16 ani; Comitetul școlar al școlii de aplicație Arad, instituție creiată de el; Ziarele și revistele românești din Arad, a căror colaborator a fost; Prefectura județului Arad, județul în care s'a născut și pentru ridicarea căruia a muncit; Primăria municipiului Arad, a cărei modest, dar superior cetățean a fost; și în fine, către toți prietenii, cunoscuții și admiratorii celui ce a luminat destinul școlii de pe aceste meleaguri mai bine de 30 ani, rugându-i să binevoiască a-și da obolul lor pentru eternizarea figurei marelui dascăl arădan: Teodor Mariș.

Banli se vor trimite pe adresa școlii normale Arad, cu mențiunea: pentru fondul bustului prof. Teodor Mariș. Aici, după ce se confabillizează, se depun la Administrația financiară pe numele comitetului de inițiativă.

Președinte de onoare: ss. *Dr. Teodor Boteș*, Rectorul Acad. Teologice Arad; Președinte: ss. *Dr. Caius Lepa*, Directorul Școlii Normale Arad; Secretar: ss. *Prof. Ioachim Dabici*, Dirigintele promoției 1927; In numele promoției 1927: ss. *Ioan Vărtaciu*, învățător, Covăsinți.